

Poetin wil Oekraïne uitputten met een eindeloze reeks overwinninkjes - en dus zijn onderhandelingen zinloos

Door [Christ Klep](#) - 6 juli 2024
Geplaatst in [Oekraïne](#) - [Rusland](#)

Intussen is wel duidelijk welke militaire strategie Vladimir Poetin noodgedwongen nastreeft in Oekraïne: langs het gehele front en stapsgewijs stukjes Oekraïens grondgebied veroveren. Deze aanpak moet voorkomen dat Oekraïne ooit in staat zal zijn om voldoende reserves aan mankacht en materieel te mobiliseren en een serieus tegenoffensief op te zetten. Zo wil Poetin het zogenoemde strategische initiatief behouden: een tijdloos voortslpende uitputtingsoorlog op basis van talloze lokale tactische overwinninkjes. Niet meer en niet minder.

Veel alternatieve militair-strategische opties heeft Poetin sowieso niet meer. Het Russische leger is (en was) niet in staat om met snelle manoeuvres op operationeel niveau (dat wil zeggen regionale operaties die het verloop van de strijd op het slagveld als geheel beïnvloeden) te handelen. Een operatie gericht op de verovering van Charkiv bijvoorbeeld is voor het bestaande Russische leger simpelweg te hoog gegrepen.

Een tijdloze strijd?

Er valt - om bovenstaande punten verder te illustreren - onder meer de Amerikaanse denktank Institute for the Study of War (ISW) al een tijdje iets op, namelijk dat het Russische opperbevel zijn luchtlandingseenheden (VDV, *Vozdoesjno-Desantnie Voiskd*) verbrokkeld langs het front inzet. Luchtlandingseenheden zijn relatief elite troepen die hun slagkracht primair ontlenen aan verrassing vanuit de lucht en geconcentreerde inzet door grotere eenheden, zoals brigades en divisies. Niets van dit alles aan het Oekraïense front: de VDV wordt eigenlijk vooral lokaal als reguliere gemotoriseerde

Poetin wil Oekraïne uitputten met een eindeloze reeks overwinninkjes - en dus zijn onderhandelingen zinloos

infanterie (voetsoldaten in pantservoertuigen en vrachtwagens) ingezet en niet om op eigen kracht operationele doelen te bereiken.

Poetins uiteindelijke politiek-strategische doel is en blijft, naar eigen zeggen, de vernietiging van de Oekraïense staat en identiteit. Rusland eist dat Kyiv de bestuurlijke regio's (*oblast*) Kherson, Zaporizja, Donetsk en Loehansk opgeeft, inclusief de gebieden die Oekraïne daar nu nog beheerst. Het Kremlin heeft nooit - en om begrijpelijke redenen - exact gedefinieerd welke andere gebieden in Oekraïne het in de toekomst wil overnemen. Maar Poetin streeft onverminderd naar de volledige capitulatie van Kyiv. Elke wapenstilstand zal slechts bedoeld zijn om een adempauze te bieden voor nieuwe offensieven in de toekomst. Zo creëert Moskou tijd om de militair-industriële basis uit te breiden, de strijdkrachten op orde te krijgen en op langere termijn alsnog operationele doelen te behalen. Ofwel, Rusland hoopt Oekraïne en de westerse bondgenoten te kunnen uitputten door uiteindelijk méér mankracht en middelen te mobiliseren - ongeacht de hoeveelheid tijd die dat gaat kosten.

Klopt deze analyse, dan is een aantal gevolgtrekkingen onvermijdelijk. Om te beginnen zijn onderhandelingen dan zinloos. Sowieso is er op dit moment geen sprake van inhoudelijk serieuze gesprekken met Rusland. Half juni was Zwitserland gastheer van de door Oekraïne geïnitieerde Global Peace Summit. Rusland was niet eens aanwezig. Het doel van de topontmoeting in het luxueuze Bürgenstock Hotel bij Luzern was vooral om een zo groot mogelijke steun te genereren voor het uitgangspunt dat een gezamenlijk toekomstig vredesplan nooit en te nimmer mag uitgaan van een Oekraïense capitulatie. President Volodymyr Zelensky vreest nog steeds dat het Westen terugschrikt voor een klinkende Oekraïense overwinning vanwege mogelijke instabiliteit en nucleaire reflexen in Rusland.

Ten tweede, als Poetins militaire aanpak inderdaad neerkomt op het eindeloos geduldig stukje bij beetje veroveren van Oekraïens territorium, dan hebben Kyiv's bondgenoten in essentie weinig keus. Ze zullen moeten doorgaan met het leveren van voldoende financiële en materiële steun aan Kyiv, in elk geval genoeg om Poetins dodelijke Pacman-spel te stoppen en liefst aanzienlijke gebieden terug te veroveren. Intussen stromen geld en munitie in grotere hoeveelheden richting frontlinies. En voor wie er nog aan mocht twijfelen: zelfs materieel dat westerse landen inmiddels aan het vervangen zijn, zoals het Bradley-gevechtsvoertuig, is opgewassen tegen het beste wat de Russen te bieden hebben.

Deskundigen zijn het er wel over eens dat de enkele tientallen F-16-gevechtsvliegtuigen geen *game changer* zullen blijken te zijn. Ze komen absoluut van pas bij het bestrijden van Russische kruisraketten en drones. Wellicht kan de F-16 Russische bommenwerpers dwingen hun kruisvluchtwapens en glijbommen van grotere afstand te lanceren. Maar de F-16's zijn operationeel te kostbaar om te verliezen. Waarschijnlijk wordt een deel buiten Oekraïne gestationeerd uit veiligheidsoverwegingen. Russische geldschietters hebben al forse bedragen beloofd aan landgenoten die F-16's weten uit te schakelen. Hoe dan ook zijn de Oekraïense vliegers voorlopig onervaren op dit complexe wapensysteem. Het kost gemiddeld drie à vier jaar om NAVO-vliegers voldoende ervaring op te laten doen alvorens ze gevechtstaken kunnen uitvoeren.

Poetin wil Oekraïne uitputten met een eindeloze reeks overwinninkjes - en dus zijn onderhandelingen zinloos

Op zoek naar soldaten

Ten derde dringt de conclusie zich op dat Rusland deze oorlog zonder limieten zal voortzetten - althans tot het zelf uit spullen en mankracht loopt. Inschatten hoeveel verliezen de Russische strijdkrachten daadwerkelijk lijden, is geen sinecure. Volgens president Zelensky sterven er dezer dagen zes keer meer Russische militairen aan het Charkiv-front dan er Oekraïners sneuvelen. Volgens Poetin liggen de verhoudingen grofweg omgekeerd: vijf Oekraïense doden tegenover één gesneuvelde Rus. Volgens Kyiv ligt het aantal omgekomen, zwaargewonde, vermiste en gevangen Russische militairen inmiddels boven een half miljoen. Westerse bronnen - zoals het Britse ministerie van Defensie - komen op ruwweg dezelfde aantallen uit. Dat zijn ongeveer twaalfhonderd slachtoffers per dag sinds het begin van de invasie ruim twee jaar geleden!

Met zijn kleinere demografische potentieel (een kleine veertig miljoen inwoners tegenover circa 145 miljoen Russen) zoekt Kyiv wanhopig naar manieren om het aantal inzetbare soldaten uit te breiden. De constante Russische aanvallen vergroten die noodzaak alleen maar verder. Ongeveer 850.000 mannen zijn naar het buitenland gevlucht. De meesten genieten tijdelijke bescherming in de EU. De Oekraïense overheid verbiedt intussen mannen onder de zestig jaar om het land langdurig te verlaten. In mei nam het parlement controversiële wetten aan die het wervingsnet verder uitgooien. De boetes voor dienstontduiking zijn in hoogte vervijfvoudigd. Kyiv belooft nieuwe rekruten bonussen om bijvoorbeeld een auto te kopen of een huis aan te betalen.

De conceptversies van de wervingswetten gingen trouwens uit van demobilisatie na 36 maanden dienst en rustperiodes voor soldaten die zes maanden aan het front hadden gevochten. Maar daar stak de militaire leiding een stokje voor. De meest ervaren soldaten zouden dan immers uit beeld verdwijnen.

Gevangenen naar het front

Maar de meest omstreden en cynische maatregel was toch wel de gang naar de gevangnissen. Oekraïense gevangenen krijgen de keuze hun straf af te kopen met frontdienst. Dan moeten ze wel eerst een evaluatiegesprek ondergaan, een medische keuring en een herbeoordeling van de straf. Wie gestraft is voor verkrachting, aanranding, moord op twee of meer mensen of misdaden tegen de nationale veiligheid (spionage, collaboratie, enzovoort) komt niet in aanmerking.

Op het moment van schrijven hebben al drieduizend gevangenen zich aangemeld. Gehoopt wordt op vijfduizend rekruten op een totaal van 42.000 gevangenen. Met een voorwaardelijke vrijlating vertrekken ze na een paar weken basistraining richting front. Hun nieuwe eenheid neemt de rest van de training voor haar rekening. De Oekraïense autoriteiten benadrukken dat dit geen kanonnenvoer is à la Rusland (waar de gevangenen in menselijke golven richting de verdedigers werden gestuurd), maar dat de nieuwe soldaten bij reguliere fronteenheden worden ingedeeld.

De Oekraïne-oorlog is dus - als vrijwel elke oorlog - bovenal ook een kwestie van het genereren van

Poetin wil Oekraïne uitputten met een eindeloze reeks overwinninkjes - en dus zijn onderhandelingen zinloos

voldoende mankracht. Dat de Russische verliescijfers veel hoger liggen dan de Oekraïense, staat wel vast. Om te beginnen kan Kyiv het zich politiek, moreel, demografisch en militair niet permitteren soldaten losjes te spenderen als kanonnenvoer. Bovendien kan Oekraïne op veel terreinen een technologisch overwicht uitbuiten, zoals de massale inzet van goedkope bewapende *first-person view* (FPV) drones.

'We hebben jachtgeweren nodig, we hebben jachtgeweren nodig!' smeekte een Russische soldaat in een recente virale video. Een schot hagel is inderdaad behoorlijk effectief tegen kleinere drones, in elk geval een stuk effectiever dan kalasjnikovs of spades. Maar hoe dan ook is de Russische aanpak om kleine groepjes militairen richting de Oekraïense linies te sturen in feite nog steeds een *meat grinder*: soldaten als kanonnenvoer. De ervaring leert dat juist snelle en doortastende operaties op termijn het aantal slachtoffers aan eigen zijde reduceren.

Dat laatste gaat de Russen dus niet lukken. De hoge slachtoffercijfers verklaren waarschijnlijk mede waarom het Russische opperbevel geen goedgetrainde grotere eenheden meer kan samenstellen. Russische militairen en *milbloggers* verhalen op sociale media over desertie en ongehoorzaamheid. Rijke beloning moet jongemannen overhalen om dienst te nemen: wervingsposters spiegelen *kontraktniki* tot wel 1,3 miljoen roebel voor, het equivalent van een jaarsalaris. Twee jaar geleden stond dat lokbedrag nog op tweehonderduizend roebel. Het zijn vooral de arme jongens van het platteland of uit etnische minderheden die dienst nemen. Zij nemen in de sneuvelcijfers dan ook een disproportioneel grote plek in.

Russen neigen vanouds tot desertie

Of de Russische bevolking ooit tabak zal krijgen van al die doden is een voor de hand liggende vraag. In het Westen heerst het beeld van een gehersenspoelde en passieve bevolking. Maar dat beeld hoeft niet noodzakelijkerwijs correct te zijn, schreef onder meer de Amerikaanse Ruslanddeskundige Alexander Motyl:

'Vergeet niet dat, in de gehele twintigste eeuw, Russen de neiging hebben gehad massaal te deserteren of hun biezen te pakken. Dit betekent dat de veelgehoorde bewering dat Russen als het ware cultureel voorgeprogrammeerd zijn om bevelen op te volgen net zo fout is als de bewering dat Russen nooit rebelleren. Dat doen ze uiteraard wel degelijk. En er is geen reden om aan te nemen dat ze uiteindelijk niet hetzelfde zullen doen tegen het bloeddorstige Poetin-regime.'

Militair historicus [Christ Klep](#) publiceert in *Wynia's Week* regelmatig zijn actuele analyses over oorlog en andere veiligheidskwesties.

Wynia's Week verschijnt 104 keer per jaar met even onafhankelijke als broodnodige berichtgeving. De donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!